

– ליורשיו. – אמר ליה רבי אידי דחוטריה: הגע עצמך דלא כוונן אלא ליה.  
– אמר ליה: אנא לא אמרית, את מנן לך?

תני בשם רבי נתן: מותר המת יבנה לו נפש על קברו ויעשה לו זלח על גבי מיפתו.

תני: ° אין פודין שבוי בשבוי, ואין גובין טלית בטלית, ואין ממחין ביד פרנסין לכך.  
א,א,א

---

אור לישרים

---

מסברה. המונח "הגע עצמך" כאן בא לבסס את מה שאמר רבי ירמיה קודם לכן).  
אמר (מילה זו נוספה במסירה שלפנינו על ידי מגיה, וישנה בנוסח הבבלי של מסכת שקלים) ליה: – אמר לו (רבי ירמיה לרבי אידי): אנא לא (המילה 'לא' נוספה במסירה שלפנינו על ידי מגיה, וישנה ב"שרידי הירושלמי" ובנוסח הבבלי של מסכת שקלים) אמרית, את מנן לך? – אני לא אמרתי, אתה מניין לך? (אם אני לא אמרתי לך את מה שיש ללמוד מלשון המשנה, אתה מניין לך לומר את הסברה שאמרת? שלא היית אומר מעצמך מה שאמרת, אילו לא הייתי אומר מה שאמרתי, ורק משום שאמרתי מה שאמרת, אמרת מה שאמרת)

פירושו של הקטע הזה הוא על פי "יפה עיניים". מה שאמרו כאן בלשון "סבר מימר" קיים לבסוף, כמו במקומות רבים בירושלמי.

☆☆☆

מציעים ברייתא: תני – שונה (התנא) / שנוי (שנויה ברייתא) בשם רבי נתן: מותר המת יבנה לו נפש על גבי קברו – מאותן המעות שנתרו לאחר קבורתו בונים לו מצבה על קברו, ויעשה לו זלח (במסירה שלפנינו הגיה מגיה: 'זלוף'. וכן הוא ב"שרידי הירושלמי" ובנוסח הבבלי של מסכת שקלים) על גבי מיטתו – מאותן המעות שנתרו לאחר קבורתו עושים לו על מיטתו (שנושאים עליה את המת לקבורה) זילוף (התזה) של יין או של מי בשמים לשם ריח טוב (זלח וזילוף מובנם שווה).

זילפו בשמים על מיטת המת במיוחד במקרים שמחמת חוליו של המת העלתה הגופה ריח.

מציעים ברייתא: תני: – שונה (התנא) / שנוי (שנויה ברייתא): אין פודין שבוי בשבוי – אם גבו מעות בשביל לפדות בהן שבוי זה, אין רשאים לפדות בהן שבוי אחר, ואין גובין טלית בטלית – אם גבו מעות בשביל לתת לעני טלית זו, אין רשאים לתת לו טלית אחרת, ואין ממחין ביד פרנסין (מנהיגים ועוסקים בצורכי ציבור (מקור המילה ביוונית)) לכך – אם הפרנסים רואים צורך

מעות לקבורתו, ולא השתמשו במעות שגבו לצורך קבורתו, האם נותנים את המעות שגבו ליורשי המת, או שמא מחזירים אותן למי שנתנו? ומציעים קביעה הלכתית (בקשר לנושא שנוכר לפני כן): רבי ירמיה (מגדולי אמוראי ארץ ישראל בדור השלישי והרביעי) סבר מימר: – סובר (מחזיק בדעה) לומר: נלמד את התשובה לשאלה ממשנתנו: מותר המת – ליורשיו – משמע מן המשנה שרק אם השתמשו במעות שגבו לצורך קבורת המת ונותר מהן – נותנים את המותר ליורשי המת, אבל אם לא השתמשו במעות שגבו לצורך קבורת המת, כגון שגבו לו בחזקת שאין לו ונמצא שיש לו – אין נותנים את המעות שגבו ליורשי המת, שהמעות שגבו אינן נחשבות מותר.

ומציעים מקרה (כדי שיוכל לשמש ראיה לדעת רבי ירמיה): אמר ליה – אמר לו רבי אידי (דחוטריה (אמורא ארץ ישראלי בדור הרביעי, מהיישוב חוטרא, קרוב לנהרדעא שבבבל (ירושלמי שבת א,ז)), לרבי ירמיה: הגע עצמך (שער בנפשך ('הגע' נגזר משורש 'נגע')) דלא כוונן (בנוסח הבבלי של מסכת שקלים נשתבשה המילה 'כוונן') אלא ליה (המילה 'ליה' נוספה במסירה שלפנינו על ידי מגיה) – שלא כיוונו אלא לו (כשגבו לו בחזקת שאין לו ונמצא שיש לו, במקרה שנתברר שלא היתה כוונתם של מי שנתנו לגבאים אלא שישתמשו בהן לצורך קבורתו, ודאי הוא שאין נותנים את המעות שגבו ליורשי המת, אלא מחזירים אותן למי שנתנו. ולפיכך, כשגבו לו בחזקת שאין לו ונמצא שיש לו, גם במקרה שלא נתברר מה היתה כוונתם של מי שנתנו לגבאים, מן הסתם היתה כוונתם שישתמשו בהן לצורך קבורתו, ולכן אין נותנים את המעות שגבו ליורשי המת. אומנם, אם השתמשו במעות שגבו לצורך קבורת מת מסוים ונותר מהן – נותנים את המותר ליורשי המת, אך זהו משום שנעשתה כוונתם בעיקר המעות שגבו, אבל אם לא השתמשו במעות שגבו לצורך קבורת המת, הרי לא נעשתה כוונתם כלל, ולכן אין נותנים את המעות שגבו ליורשי המת. – רבי ירמיה ורבי אידי חוטריה מסכימים בדין במקרה הנידון, אך רבי ירמיה למד את הדין מלשון המשנה, ורבי אידי חוטריה למד את הדין